

Костирко Р. О.

доктор економічних наук, професор,
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: ruslankostyrko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9247-3363

Зайцева Л. О.

кандидат економічних наук, старший викладач,
Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка, Україна,
e-mail: mila280176@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-9388-5500

Міклашевська Є.

доктор габілітований, професор,
Краківський економічний університет, Польща;
e-mail: uumiklas@cyf-kr.edu.pl; ORCID ID: 0000-0003-2208-683X

ПРІОРИТЕТИ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Розкрито передумови та сутнісні характеристики управлінського обліку, орієнтованого на забезпечення сталого розвитку підприємств. Обґрунтовано пріоритети розвитку методології управлінського обліку на основі реалізації концепцій цінностей та сталого розвитку, що передбачає розширення предметного поля управлінського обліку за рахунок доповнення об'єктів обліку зовнішнього середовища економічної, соціальної та екологічної діяльності і вдосконалення методичного забезпечення. Охарактеризовано предметне поле, пріоритетні напрями і підсистеми управлінського обліку. Доведено, що методологічним базисом управлінського обліку є концепції цінності і сталого розвитку та принципи цілеорієнтованості, цілісності, адаптивності, динамічності, інтегрованості. Основними системами підтримки управлінського обліку визначено поточний і стратегічний облік за видами діяльності підприємства, аналіз віддачі капіталів. Розкрито систему показників аналізу використання капіталів (фінансового, виробничого, соціального, репутаційно-ділового, природного). Аргументовано послідовність і доцільність використання інструментів стратегічного обліку для здійснення контролю за реалізацією стратегії та прогнозування вартості підприємства. Запропоновано етапи організації стратегічного обліку і визначено доцільність інструментів: збалансованих показників, функціонально-вартісного аналізу, конкурентного аналізу, моделі економічної доданої вартості, обліку витрат за видами діяльності, концепцій ланцюжка цінностей та стратегічного позиціонування. Обґрунтовано необхідність виділення підсистеми аналізу внеску капіталів у створення доданої вартості підприємства за видами діяльності. Наведено систему фінансових і нефінансових показників управлінського обліку, що характеризують результативність економічної, соціальної та екологічної діяльності підприємства і використовуються для складання інтегрованої корпоративної звітності.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні методологічних положень управлінського обліку соціально відповідальної діяльності підприємств як інструменту формування інформаційної бази для складання інтегрованої корпоративної звітності.

Ключові слова: управлінський облік, сталий розвиток підприємства, фінансові і нефінансові показники, аналіз, система показників результативності економічної, соціальної та екологічної діяльності, інтегрована звітність.

Формул: 0; рис.: 1; табл. 0; бібл.: 11.

Kostyrko R.

Doctor of Economics, Professor,
SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: ruslankostyrko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9247-3363

Zaitseva L.
Ph. D. in Economics;
Lugansk National University named after Taras Shevchenko, Starobilsk, Ukraine;
e-mail: ruslankostyrko@gmail.com; ORCID 0000-0002-9388-5500

Miklaszewska E.
Doctor Habilitowany, Professor,
Cracow University of Economics, Poland;
e-mail: uumiklas@cyf-kr.edu.pl; ORCID ID: 0000-0003-2208-683X

PRIORITIES OF METHODOLOGICAL PRINCIPLES MANAGEMENT ACCOUNTING IN ENSURING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

Abstract. The article presents the prerequisites and essential characteristics of management accounting, aimed at ensuring the sustainable development of enterprises. The priorities of the development of management accounting methodology based on the implementation of concepts of values and sustainable development are substantiated, which envisages the expansion of the subject field of management accounting by supplementing the objects of accounting of the external environment of economic, social and environmental activity and improving methodological support. The subject field, priority areas and management accounting subsystems are characterized. It is proved that the methodological basis of management accounting is the concept of value and sustainable development and the principles of goal-orientedness, integrity, adaptability, dynamism, integration. The main systems of management accounting support determine the current and strategic accounting for the types of activity of the company, analysis of return on capital. The system of indicators of the analysis of the use of capital (financial, industrial, social, reputational-business, natural) is revealed. The consistency and expediency of using strategic accounting tools to control the implementation of the strategy and forecast the value of the enterprise is argued. The stages of strategic accounting organization are suggested and the feasibility of tools: balanced indicators, functional cost analysis, competitive analysis, cost model, activities, value chain concepts and strategic positioning are determined. The necessity of allocation of the subsystem of analysis of the contribution of capital in creation of value added of the enterprise by types of activity is substantiated. The system of financial and non-financial indicators of management accounting characterizing the efficiency of economic, social and environmental activity of the enterprise and used for the preparation of integrated corporate reporting is presented.

Prospects for further research are to develop methodological provisions for the management accounting of socially responsible activities of enterprises as a tool for forming an information base for the preparation of integrated corporate reporting.

Keywords: management accounting, sustainable development of the enterprise, financial and non-financial indicators, analysis, system of performance indicators of economic, social and environmental activities, integrated reporting.

Formulas: 0, fig.: 1; tabl.: 0; bibl.: 11.

Костырко Р. А.
доктор экономических наук, профессор,
ГБУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: ruslankostyrko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9247-3363

Зайцева Л. А.
кандидат экономических наук, старший преподаватель,
Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина;
e-mail: mila280176@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-9388-5500

Миклашевская Е.
доктор габилитированный, профессор,
Краковский экономический университет, Польша;
e-mail: uumiklas@cyf-kr.edu.pl; ORCID ID: 0000-0003-2208-683X

ПРИОРИТЕТЫ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ОСНОВ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА В ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация. Раскрыты предпосылки и существенные характеристики управленческого учета, ориентированного на обеспечение устойчивого развития предприятий. Обосновано приоритеты развития методологии управленческого учета на основе реализации концепций ценностей и устойчивого развития, предусматривающие расширение предметного поля управленческого учета за счет дополнения объектов учета внешней среды экономической, социальной и экологической деятельности и совершенствование методического обеспечения. Охарактеризованы предметное поле, приоритетные направления и подсистемы управленческого учета. Доказано, что методологическим базисом управленческого учета являются концепции ценности и устойчивого развития, а также принципы целеориентированности, целостности, адаптивности, динамичности, интегрированности. Основными системами поддержки управленческого учета определены текущий и стратегический учет по видам деятельности предприятия, анализ отдачи капиталов. Раскрыта система показателей анализа использования капиталов (финансового, производственного, социального, репутационно-делового, природного). Аргументированы последовательность и целесообразность использования инструментов стратегического учета для осуществления контроля за реализацией стратегии и прогнозирования стоимости предприятия. Предложены этапы организации стратегического учета и определена целесообразность инструментов: сбалансированных показателей, функционально-стоимостного анализа, конкурентного анализа, модели экономической добавленной стоимости, учета затрат по видам деятельности, концепций цепочки ценностей и стратегического позиционирования. Обоснована необходимость выделения подсистемы анализа вклада капиталов в создание добавленной стоимости предприятия по видам деятельности. Приведена система финансовых и нефинансовых показателей управленческого учета, которые характеризуют результативность экономической, социальной и экологической деятельности предприятия и используются для составления интегрированной корпоративной отчетности.

Перспективы дальнейших исследований заключаются в разработке методологических положений управленческого учета социально ответственной деятельности предприятий как инструмента формирования информационной базы для составления интегрированной корпоративной отчетности.

Ключевые слова: управленческий учет, устойчивое развитие предприятия, финансовые и нефинансовые показатели, анализ, система показателей результативности экономической, социальной и экологической деятельности, интегрированная отчетность.

Формул: 0; рис.: 1; табл.: 0; библи.: 11.

Вступ. За умов посилення глобалізаційних процесів та динамічності змін в економіці зростає роль і значення управлінського обліку як інформаційної системи забезпечення сталого розвитку вітчизняних підприємств, орієнтованого на задоволення інформаційних потреб менеджменту та зацікавлених сторін. Чинні системи управлінського обліку найчастіше орієнтовані на формування інформації про витрати для ухвалення управлінських рішень щодо їх оптимізації та розробки бюджетів. Недостатньо досліджено можливості формування фінансової і нефінансової інформації стратегічної спрямованості в системі управлінського обліку та методи контролю результативності діяльності підприємств. Управлінський облік повинен об'єднати інформацію, що розкриває економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності, для ухвалення управлінських рішень у контексті забезпечення сталого розвитку підприємств. У цьому зв'язку виникає необхідність у пошуку нових підходів до удосконалення методів облікового забезпечення управління з позиції реалізації концепції сталого розвитку підприємства.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Вітчизняні і зарубіжні вчені зробили вагомий внесок у формування теоретичних і методологічних основ управлінського обліку. Фундаментальні основи управлінського обліку розкрито в наукових працях К. Друрі [3],

Ч. Хорнгрена і Дж. Фостера [11], методичні основи — у роботі А. Мазаракі і О. Фоміної [1]. Різні аспекти обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку підприємств та формування інтегрованої звітності висвітлено у працях таких науковців: Хайді Сундін, Лоранс Вайнрайт [4], Ж.-П. Гонд, С. Грубніч, К. Герциг і Дж. Мун [6], Р. Костирко [7], Н. Лоханова [8]. Значний внесок у розвиток методології обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку підприємств зробили О. Сокіл [9, 10], В. Жук, Л. Васа [9], у наукових працях яких розкрито методику комплексної оцінки показників бухгалтерського обліку та аналізу сталого розвитку підприємств, що дозволяє сформувати інформацію для складання нефінансових звітів або розширених фінансових звітів, доповнених соціальними та екологічними даними. О. Соколом запропоновано систему бухгалтерського обліку сталого розвитку на мікрорівні, що складається із внутрішньої, загальної та зовнішньої систем взаємодії та містить стадії первинного накопичення інформації із проходженням спеціальних етапів аналізу й остаточним формуванням звітності сталого розвитку.

Разом із тим актуальною є низка недостатньо висвітлених питань, пов'язаних з розвитком методології управлінського обліку на новій парадигмі концепцій сталого розвитку та цінностей, а саме: обґрунтування предметного поля та об'єктів управлінського обліку, орієнтованого на забезпечення сталого розвитку підприємств, обґрунтування специфічних інструментів та моделей обліку і аналізу, які залежать від завдань управління за видами діяльності; інтеграція поточного та стратегічного обліку, аналізу віддачі капіталів як підсистем управлінського обліку; формування системи фінансових і нефінансових показників в управлінському обліку для складання управлінської звітності та корпоративної інтегрованої звітності, вдосконалення методичного забезпечення обліку.

Метою статті є наукове обґрунтування пріоритетних напрямів методологічних засад управлінського обліку на новій парадигмі концепцій цінностей та сталого розвитку підприємств.

Результати дослідження. Управлінський облік є одним із ключових інструментів інформаційного забезпечення системи управління підприємством. На практиці управлінський облік часто розглядають як продовження бухгалтерського і податкового, що спрямований головним чином на підготовку регламентованої звітності. Нехтування необхідністю ведення управлінського обліку на підприємствах відбувається, по-перше, внаслідок браку розуміння та обізнаності щодо його переваг і, по-друге, через непристосованість програмних продуктів, які були б орієнтовані на обробку фінансової і нефінансової інформації [1, с. 49].

Поняття управлінського (внутрішньогосподарського) обліку було введено Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», де зазначалось, що це система збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [2].

Американською асоціацією бухгалтерів управлінський облік розглядається як процес ідентифікації інформації, обчислення і оцінки показників та надання даних користувачам інформації для вироблення, обґрунтування та ухвалення рішень [3, с. 295]. Управлінський облік передбачає формування релевантної інформації про поточний стан підприємства, раціональний розподіл наявних ресурсів з метою підвищення результативності діяльності, тобто ключовою тезою цього процесу є підготовка інформації для потреб менеджменту. У нашому дослідженні управлінський облік розглядається в контексті забезпечення сталого розвитку підприємства як:

- система інформаційної підтримки управління сталим розвитком підприємства, що передбачає використання специфічних інструментів бюджетування, контролю, аналізу, системи показників BSC, доданої вартості, ризик-менеджменту, стратегічного позиціонування. Вказані інструменти зорієнтовані на методичне забезпечення управлінського обліку;

- система управлінського обліку, що базується на концепції сталого розвитку і зосереджена на ключових напрямках усіх видів діяльності підприємства. Бухгалтерський

облік сталого розвитку об'єднує результати екологічного, соціального та бухгалтерського обліку [4; 5];

- система виявлення ризиків бізнесу та оцінки втрат економічних вигід за сегментами діяльності підприємства;

- інформаційна система формування інформації для складання внутрішньої управлінської та інтегрованої корпоративної звітності;

- система контролю реалізації стратегії сталого розвитку підприємств.

Необхідність розвитку методології управлінського обліку пов'язана з трансформацією управлінської парадигми з 1990-х років, що передбачає перехід до управління в триєдиному підсумку: економічної, соціальної та екологічної складових [6]. Методологія управлінського обліку базується на концепціях створення цінності та сталого розвитку підприємств. Фінансова концепція цінності орієнтує на облік створення доданої вартості та аналіз віддачі капіталів. Реалізація концепції сталого розвитку означає формування інформації щодо результативності економічної, соціальної та екологічної діяльності підприємства в межах управлінського обліку.

Пріоритети розвитку методології управлінського обліку полягають у такому (*рис.*):

- 1) фокусування на інформаційному забезпеченні стратегічних управлінських рішень щодо сталого розвитку підприємств. Цільова функція управлінського обліку має бути поставлена в залежність від цілей управління сталим розвитком підприємства, а його завдання можуть бути змінені залежно від інтересів і мети користувачів інформації;

- 2) розширення предметного поля управлінського обліку за рахунок доповнення об'єктів обліку зовнішнього середовища економічної, соціальної та екологічної діяльності;

- 3) інтеграція підсистем підтримки: тактичного та, стратегічного управлінського обліку, аналізу;

- 4) удосконалення методичного забезпечення: системи показників та методичних процедур обліку і аналізу віддачі капіталів з метою формування якісної інформації щодо сталого розвитку підприємств, методики формування фінансових і нефінансових показників для складання управлінської та інтегрованої звітності.

Методологічним базисом управлінського обліку є фундаментальні та уточнені принципи:

цілеорієнтованості — орієнтація управлінського обліку на задоволення потреб менеджменту і різних користувачів в отриманні інформації щодо результативності діяльності підприємств та забезпечення сталого розвитку на майбутнє. Тобто цільова функція обліку – збереження довгострокових стимулів сталого розвитку всіх видів діяльності для досягнення головної мети — забезпечення стабільного відтворення вартості підприємств на майбутнє;

адаптивності — означає, що управлінський облік виконує превентивну функцію і є джерелом формування інформації щодо змін умов і попередження кризових ситуацій діяльності підприємства. Реалізація цього принципу в межах управлінського обліку означає ідентифікацію ризику бізнесу з урахуванням соціальної і екологічної діяльності та надання інформації різним користувачам щодо втрат економічних вигід;

цілісності — проявляється на етапі формування інформації на основі попроцесного обліку і контролю створення вартості у розрізі ланцюжка цінностей та факторів вартості для виявлення відхилень та втрат вартості. Така інформація необхідна для потреб менеджменту і різних користувачів щодо оцінювання результативності діяльності та перспектив розвитку підприємства на майбутнє;

динамічності – означає вибір аналітичного інструментарію для оцінювання стану та ефективності використання капіталу, економічної, соціальної та екологічної діяльності в динаміці;

інтегрованості — передбачає, що організація управлінського обліку базується на концепції сталого розвитку підприємств і тому інформація в межах обліку узагальнюється за видами діяльності. Цей принцип реалізується на етапі підготовки фінансової і нефінансової інформації для складання внутрішньої та інтегрованої звітності.

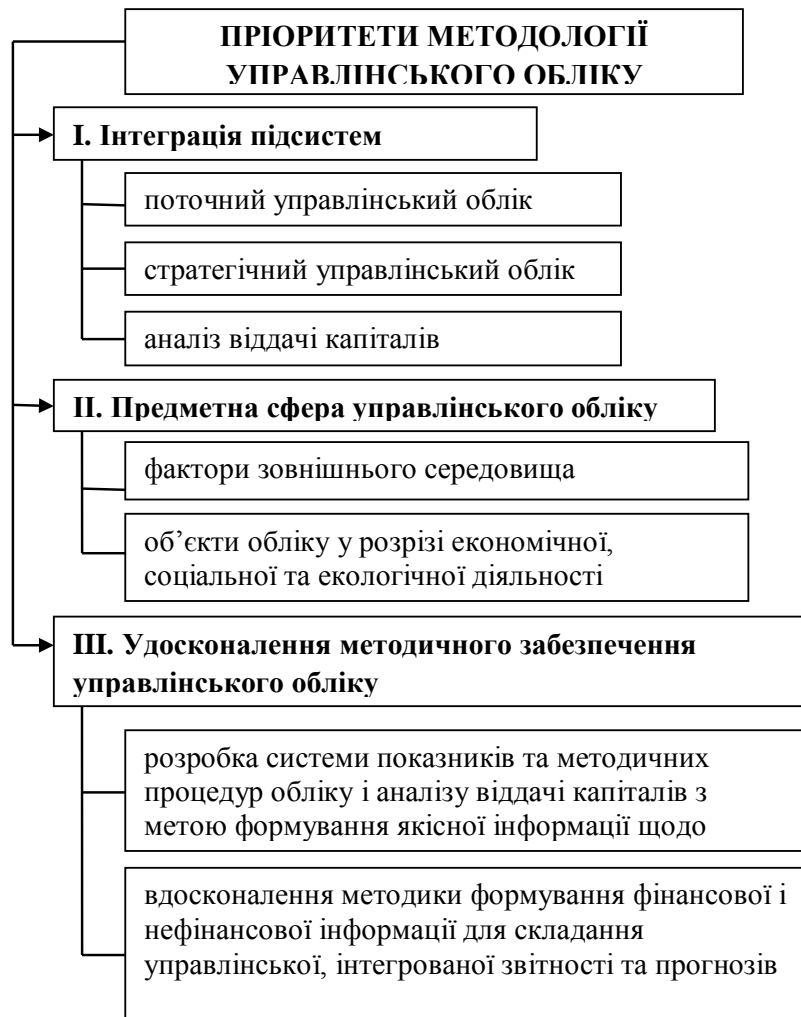

Рис. **Пріоритети методології управлінського обліку на новій парадигмі сталого розвитку підприємств**

Примітка. Складено авторами.

Особливістю методології управлінського обліку на парадигмі сталого розвитку є використання специфічних методів та інструментарію, які залежать від завдань управління за видами діяльності та інформаційного забезпечення. З метою формування інформації для потреб стратегічного менеджменту та прийняття стратегічних рішень введення підсистеми стратегічного обліку набуває особливої актуальності. Стратегічний облік фокусується на формуванні інформації щодо внеску підрозділів у створення вартості за видами діяльності з урахуванням зовнішніх факторів та результативності реалізації стратегії підприємства. Він передбачає такі етапи: 1) формування та узагальнення фінансової і нефінансової інформації про стан зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства для ухвалення стратегічних управлінських рішень; 2) стратегічний облік витрат і доходів у розрізі центрів відповідальності та видів діяльності; 3) контроль показників поточної діяльності і оцінка співвідношення їх зі стратегічними параметрами; 4) оцінка і моніторинг ризиків бізнесу з метою формування резервів на покриття втрат економічних вигід та розроблення заходів щодо їх нівелювання. Інструментами стратегічного обліку є SWOT-аналіз, облік витрат за видами діяльності, функціонально-вартісний аналіз, конкурентний аналіз, система збалансованих показників, моделі доданої вартості.

Аналітична складова системи управлінського обліку орієнтована на формування інформації щодо внеску капіталів у створення доданої вартості. Найбільш поширеними є використання аналітичних моделей у поєднанні з обліковими моделями, зокрема,

SWOT-аналіз, PEST-аналіз, ЗСП, функціонально-вартісний, доданої вартості. Виходячи з того, що в інтегрованій звітності виділяють шість видів капіталів: фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний і природний, тому показники, що характеризують ефективність діяльності підприємства, аналогічні показникам капіталів. Звідси аналіз віддачі капіталів ґрунтується на показниках: 1) фінансового капіталу — фундаментальна вартість бізнесу; 2) виробничого — досягнута потужність і ступінь її використання; 3) інтелектуального — величина нематеріальних активів; 4) соціально-репутаційного — репутація компанії, рейтингові оцінки; 5) людського — чисельність персоналу, рівень продуктивності праці; 6) природного — величина, динаміка вартості.

Результати аналізу віддачі капіталів та управлінського обліку є основою для розрахунку прогнозних показників сталого розвитку підприємств. Інформація управлінського обліку використовується у процесі бюджетування та прогнозування результативності діяльності підприємства. Узгодженість систем управлінського обліку і бюджетування досягається шляхом проведення таких процедур: підготовка управлінської звітності; організація управлінського обліку і контролю результативності економічної, соціальної та екологічної діяльності підприємства; формування релевантної інформації для вибору методів управління і розробки бюджету.

Система показників обліку і аналізу формується залежно від мети, об'єкта обліку, методів, структури показників, що характеризують результативність використання капіталів за видами діяльності. Фінансова і нефінансова інформація щодо результативності економічної, соціальної та екологічної діяльності підприємства є підґрунтям для складання інтегрованої корпоративної звітності [7—10]. Показники результативності економічної діяльності об'єднують базові і похідні показники: дохід, витрати, собівартість реалізації, вартість активів (майна), додана вартість, прибуток до оподаткування, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), фондвіддача і фондомісткість, рентабельність інвестицій в інтелектуальний капітал, показники виробничого потенціалу, виплати державі, пожертвування та інші інвестиції.

Показники соціальної результативності об'єднують показники гарантії трудової зайнятості, інтелектуалізації праці, професійного зростання і просування по службі, збільшення доходів трудового колективу, участь в управлінні підприємством, витрати на навчання та інтелектуалізацію праці, культурний рівень робітників, стан здоров'я робітників та членів їхніх родин, екологічна чистота виробництва. В основу вказаних показників покладено оцінку вартості бізнесу, цінності капіталів, ефективності роботи з капіталами і показники, що враховують специфіку діяльності організації.

Показники екологічної результативності охоплюють показники, що характеризують результати, пов'язані з вхідними потоками (сировина, енергія, вода) і вихідними потоками (викиди, скиди, відходи) та витрати, пов'язані з навколишнім середовищем (на фінансування заходів екологічної безпеки, відрахування з прибутку у Фонд екологічної безпеки, придбання активів екологічного призначення, рентабельність системи екологічної безпеки). Таким чином, управлінський облік забезпечує зворотний інформаційний зв'язок на всіх етапах управління сталим розвитком підприємства.

Висновок. У дослідженні пріоритетами розвитку методології управлінського обліку, що базується на новій парадигмі сталого розвитку та концепції цінностей, визначено: уточнені принципи, інтеграція систем підтримки, виокремлення факторів зовнішнього середовища як об'єктів обліку, вдосконалення методичного забезпечення. Методологія управлінського обліку, орієнтованого на забезпечення сталого розвитку підприємств, має особливості: створення системи наскрізного обліку і контролю за рахунок використання специфічних інструментів обліку та аналізу, що надає можливість ідентифікувати ризики бізнесу та оцінити втрати економічних вигід з урахуванням соціальної і екологічної діяльності; організація стратегічного обліку і контролю за факторами створення вартості підрозділами (видами діяльності) з урахуванням результативності реалізації стратегії підприємства; узгодженість та інтеграція інструментів підсистем підтримки обліку, що

забезпечує зворотний інформаційний зв'язок на всіх етапах управління сталим розвитком підприємства. Система показників, що характеризують результативність використання капіталів за видами діяльності підприємства, формується залежно від мети, об'єкта, методів та завдань управлінського обліку. Запропоновані аналітичні методи і система показників обліку і аналізу надають можливість оцінити: 1) результативність економічної, соціальної і екологічної діяльності; 2) внесок капіталів у створення доданої вартості; 3) майбутні економічні вигоди і перспективи розвитку підприємств.

Фінансова і нефінансова інформація, сформована у межах управлінського обліку, є основою для складання внутрішньої управлінської звітності та інтегрованої корпоративної звітності підприємств.

Література

1. Мазаракі А. А. Інструментарій управлінського обліку / А. А. Мазаракі, О. В. Фоміна // Економічний часопис-XXI. — 2016. — № 159. — С. 48—52.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 40. — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Друри К. Введение в управленческий и производственный учёт / К. Друри. — Москва : Аудит, ЮНИТИ, 1997. — 560 с.
4. Sundin H. Approaches to integrating social and environmental accounting (SEA) in to accounting majors in Australian universities / H. Sundin, L. Wainwright // Social and Environmental Accountability Journal. — 2010. — № 30:2. — P. 80—95.
5. Turturea M. Costing systems design for sustainability / M. Turturea, R. D. Turcu // Theoretical and Applied Economics Volume XX. — 2013. — № 10 (587). — P. 127—144.
6. Gond J.-P. Configuring Management Control Systems: Theorizing the Integration of Strategy and Sustainability / J.-P. Gond, S. Grubnic, C. Herzig, and J. Moon // Management Accounting Research. — 2012. — № 23 (3). — P. 205—223.
7. Костирко Р. О. Інтегрована звітність — інструмент соціально відповідального бізнесу / Р. О. Костирко // Часопис економічних реформ. — 2014. — № 1. — С. 49—54.
8. Лоханова Н. Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи / Н. Лоханова // Вісник соціально-економічних досліджень Одеського національного економічного університету. — 2015. — Вип. 4 (47). — С. 50—56.
9. Sokil O. Integral assessment of the sustainable development of agriculture in Ukraine / O. Sokil, V. Zhuk, & L. Vasa // Economic annals-XXI. — 2018. — № 170 (3—4). — P. 15—21.
10. Сокіл О. Г. Методологія обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку підприємства / О. Г. Сокіл // Економіка розвитку. — 2017. — № 2. — С. 67—76.
11. Хорнгрен Ч. Т. Бухгалтерский учёт: управленческий аспект / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер. — Москва : Финансы и статистика, 2005. — 416 с.

Статтю рекомендовано до друку 30.04.2020

© Костирко Р. О., Зайцева Л. О., Міклашевська Є.

References

1. Mazaraki, A. A., & Fomina, O. V. (2016). Instrumentarii upravlinskogo obliku [Management accounting tools]. *Ekonomichnyi chasopys-XXI — Economic annals-XXI*, 159, 48—52 [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada Ukrainy. (1999). Zakon Ukrainy «Pro buhgalterskyi oblik i finansovu zvitnist v Ukraini» [Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine»]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 40. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian].
3. Druri, K. (1997). *Vvedenie v upravlencheskij i proizvodstvennyj uchyot [Introduction to management and production accounting]*. Moscow: Audit, YUNITI [in Russian].
4. Sundin, H., & Wainwright, L. (2010). Approaches to integrating social and environmental accounting (SEA) in to accounting majors in Australian universities. *Social and Environmental Accountability Journal*, 30:2, 80—95.
5. Turturea, M., & Turcu, R. D. (2013). Dan Costing systems design for sustainability. *Theoretical and Applied Economics Volume XX*, 10 (587), 127—144.
6. Gond, J.-P., S. Grubnic, Herzig, C., & Moon, J. (2012). Configuring Management Control Systems: Theorizing the Integration of Strategy and Sustainability. *Management Accounting Research*, 23 (3), 205—223.
7. Kostyrko, R. O. (2014). Intehrovana zvitnist — instrument sotsialno vidpovidalnoho biznesu [Integrated reporting — a tool for socially responsible business]. *Chasopys ekonomichnyh reform — Journal of Economic Reforms*, 1, 49—54 [in Ukrainian].
8. Lohanova, N. (2015). Intehrovana zvitnist yak produkt tsilisnoi oblikovo-analitychnoi systemy [Integrated reporting as a product of a holistic accounting and analytical system]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnyh doslidzhen Odeskogo natsionalnogo ekonomichnogo universytetu — Bulletin of socio-economic research of Odessa National Economic University*, 4 (47), 50—56 [in Ukrainian].
9. Sokil, O., Zhuk, V., & Vasa, L. (2018). Integral assessment of the sustainable development of agriculture in Ukraine. *Economic annals-XXI*, 170 (3—4), 15—21.
10. Sokil, O. G. (2017). Metodolohiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstva [Methodology of accounting and analytical support of sustainable development of the enterprise]. *Ekonomika rozvytku — Economics of development*, 2, 67—76 [in Ukrainian].
11. Hornhren, Ch. T., & Foster, Dzh. (2005). *Buhgalterskij uchet: upravlencheskij aspekt [Accounting: management aspect]*. Moscow: Finansy i statistika [in Russian].

The article is recommended for printing 30.04.2020

© Kostyrko R., Zaitseva L., Miklaszewska E.